

Besluit **Accreditatierapport en -besluit met een positieve beoordeling van de accreditatieaanvraag voor de opleiding Bachelor in het sociaal werk (professioneel gerichte bachelor) van de Karel de Grote-Hogeschool - Katholieke Hogeschool Antwerpen**

datum	1. Inleiding
11 juni 2013	Bij brief van 22 november 2012 heeft het instellingsbestuur van de Karel de Grote-Hogeschool - Katholieke Hogeschool Antwerpen te Antwerpen een accreditatieaanvraag ingediend bij de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) voor de opleiding Bachelor in het sociaal werk (professioneel gerichte bachelor). Deze aanvraag is ontvangen op 22 november 2012 en ontvankelijk verklaard op 12 maart 2013.
onderwerp	
Accreditatierapport en -besluit (001058)	
bijlage	
1	

De accreditatieaanvraag steunt op het visitatierapport van een externe beoordeling uitgevoerd door een visitatiecommissie ingesteld door de Vlaamse Hogescholenraad (VLHORA).

De visitatiecommissiekende de volgende samenstelling:

Voorzitter:

- Hans van Ewijk (domeindeskundige); is bijzonder hoogleraar Grondslagen van het maatschappelijk werk aan de Universiteit van Humanistiek en voormalig directeur van het Nederlands Instituut voor Zorg en Welzijn;

Leden:

- Georges Monard (Onderwijsdeskundige): was kabinetschef van de Minister van Onderwijs en vervolgens secretaris-generaal van het Ministerie van Onderwijs en neemt nog regelmatig verschillende expertisetaken op;
- Dominique Verté (Domeindeskundige): is professor aan de VUB bij de vakgroep Agogiek;
- Jan Vanhee (Domeindeskundige): is verantwoordelijke Internationaal jeugd beleid bij de Vlaamse overheid en attaché Jeugdzaken bij de Vlaamse Vertegenwoordiging voor de permanente Vertegenwoordiging van België bij de Europese Unie;
- Bert Wastijn (student-lid): volgde op het moment van de visitatie de professionele bachelor Sociaal werk aan de Hogeschool-Universiteit Brussel.

Secretaris en procesbegeleider :

- Mario Clemmens (secretaris); medewerker Vlhora
- Klara De Wilde (projectbegeleider): stafmedewerker Vlohra.

De visitatie heeft plaatsgevonden op 9, 10 en 11 mei 2011. Het visitatierapport dateert van 6 november 2012.

De NVAO komt tot de volgende vaststellingen:

- De externe beoordeling is opgesteld en onderbouwd overeenkomstig het toepasselijke Accreditatiekader bestaande opleidingen hoger onderwijs Vlaanderen van de NVAO en volgens de daarbij behorende beslisregels;
- De visitatiecommissie heeft voor de externe beoordeling het door de VLHORA vastgestelde visitatieprotocol gevolgd;
- De externe beoordeling verschaft inzicht in de samenstelling van de visitatiecommissie;
- De externe beoordeling bevat een onderzoek ten gronde naar de aanwezigheid van voldoende generieke kwaliteitswaarborgen.

De NVAO is in het licht van het vorenstaande tot de slotsom gekomen dat de externe beoordeling over de voorliggende opleiding regelmatig en gedegen tot stand is gekomen.

2. Inhoudelijke overwegingen

De NVAO steunt haar inhoudelijke besluitvorming in hoofdzaak op de onderstaande elementen uit het visitatierapport.

Doelstellingen

De competenties zijn gebaseerd op het domeinspecifiek referentiekader van de Vlaamse Sociaal agogische opleidingen. Er zijn algemene en algemeen beroepsgerichte en beroepsspecifieke competenties die voldoen aan de dublindescriptoren. De commissie constateert dat er regelmatig bijstellingen gebeuren en apprecieert de ontwikkeling van gedragsindicatoren voor de stagedoelstellingen. Zij hoopt dat er ook gedragsindicatoren worden opgemaakt voor de andere opleidingsonderdelen. De opleiding heeft een strategisch plan internationalisering.

De commissie stelt vast dat de doelstellingen worden bekendgemaakt bij studenten, lectoren en externe betrokkenen. Met afgevaardigden uit het werkveld wordt ook regelmatig over de competenties gecommuniceerd maar de commissie meent dat dit debat kan versterkt worden en pleit voor het organiseren van open gesprekken. De opleiding profileert zich doordat zij als enige in Vlaanderen de afstudeerrichting kunst- en cultuurbemiddeling aanbiedt en wil zich ook profileren door de aandacht voor een cultureel diverse context. De commissie stelt vast dat Antwerpen de studenten op dit vlak een authentieke leeromgeving kan bieden maar merkt dat zowel de openheid naar studenten uit andere landen als deze voor de multiculturele bevolking van Antwerpen kan worden vergroot.

Programma

De commissie stelt vast dat het programma de beroepspraktijk weerspiegelt en regelmatig wordt bevraagd bij het werkveld. Zij vindt het concept van de stages goed uitgewerkt en constateert dat de scriptie praktijkgericht en beroepsrelevant is. Zij waardeert dat alle studenten deelnemen aan een internationale studiereis en dat studenten die in het buitenland studeren of stage lopen door het opleidingsonderdeel 'Interculturele competentie' worden voorbereid op hun uitwisseling. De resultaten van het PWO en MDV worden in de mate van het mogelijke opgenomen in de opleidingsonderdelen. De commissie apprecieert dit maar stelde vast dat de financiële middelen voor MDV beperkt zijn waardoor de personeelsbezetting vrij krap wordt begroot. In alle afstudeerrichtingen wordt ruimte gemaakt voor onderzoek en praktijkoefening op vraag van het werkveld. De commissie sluit zich aan bij de studenten en het werkveld die menen dat er binnen deze opdrachten, naast

Pagina 3 van 9 de sterke nadruk op persoonlijke reflectie, meer aandacht zou moeten zijn voor het onderzoeken van de context van de cliënt, de organisatie en het beleid.

De studiegids en de competentiematrix maken volgens de commissie duidelijk dat de gewenste competentiesontwikkeling vertaald is in het programma. De commissie apprecieert de aanpak van de programmaherziening waarbij naast de formulering van competenties, leerlijnen en nieuwe opleidingsonderdelen tot stand kwamen. In zogenaamde tafelgesprekken werden bestaande opleidingsonderdelen bijgestuurd en om de vertaalslag van competenties naar leerlijnen, programma en opleidingsonderdelen verder te realiseren werd de projectgroep competentiegericht onderwijs opgericht. De doorvertaling van de competenties naar learning outcomes is een volgende stap in het competentiedenken. De commissie is van oordeel dat de internationale dimensie in het programma van de opleiding nog kan worden uitgebreid.

De commissie is heel positief over de leerlijnen. Zij zorgen voor verticale en horizontale samenhang van het programma. De commissie apprecieert dat de integratie plaatsvindt in leergroepen, in de praktijk en in de behandeling van casussen. Zij stelt vast dat de kennisontwikkeling in het eerste modeldeeltraject een sterke theoretische inzet vraagt. Dit krijgt momenteel te weinig opvolging in het tweede en derde modeldeeltraject. De opleiding heeft regels opgesteld omtrent de aanvangscompetenties en de volgtijdelijkheid voor de geïndividualiseerde studietrajecten. De commissie onderschrijft het voornemen om deze regels opnieuw te evalueren op noodzakelijkheid en haalbaarheid.

De commissie stelt vast dat de opleiding nog te weinig vat heeft op de studietijd en hoe deze doorheen de verschillende jaren verloopt. Zij onderschrijft het voornemen om de studietijdmetingen aan te passen. De commissie stelt vast dat de lectoren overleg plegen zodat de groepsopdrachten op elkaar kunnen worden afgestemd en gespreid worden in de tijd. Het gebruik van een periodesysteem zorgt voor een spreiding van de examens en een wat lagere prestatiedruk. De commissie is van oordeel dat de aangename leeromgeving een sterk studiebevorderende factor is. De commissie vernam dat studenten met individueel traject het soms moeilijk hebben om het curriculum te volgen wegens de complexiteit van het lesrooster. De invoering van leertrajectbegeleiding tracht dit te verhelpen.

Uit onderzoek blijkt dat het aantal studenten uit TSO stijgt en ook hun slaagpercentage toeneemt. De opleiding brengt dit onder andere in verband met de persoonlijke leertrajectbegeleiding en de invoering van het periodesysteem. De commissie stelt vast dat de opleiding zicht heeft op de gedifferentieerde instroom maar stelt dat de differentiëring van het aanbod kan worden verbeterd met name voor studenten met een hoge motivatie maar beperkte kennisbagage en voor studenten die willen doorstromen naar de master. Er is een EVC/ EVK procedure en de opleiding heeft verkorte programma's voor studenten die al een diploma hebben van bachelor in de Toegepaste psychologie of in de Orthopedagogie. De commissie vindt het jammer dat flexibilisering vooral wordt gezien als een afwijking van het standaard programma en suggereert om flexibilisering meer als maatwerk te benaderen in plaats van als een afwijking van het standaard programma.

De opleiding bestaat uit 180 studiepunten en voldoet hiermee aan de formele eisen.

De commissie is positief over de grote aandacht voor het student-georiënteerd leren en vernieuwende werk- en onderwijsvormen. De opleiding gebruikt vele verschillende werkvormen en past de groepsgrootte aan in functie van de gebruikte werkvorm. De

Pagina 4 van 9 commissie stelt vast dat de didactische aanpak van een minderheid van de basisvakken nog niet herwerkt is in functie van het competentiegericht leren. De commissie apprecieert dat er vorming en advies voor de lectoren is voorzien omtrent werkvormen. Zij waardeert dat de elektronische leeromgeving ook interactief wordt gebruikt en constateert dat men bekijkt om ook digitaal te examineren. De commissie is positief over de eenvormigheid en transparantie van de syllabi. De lectoren krijgen hiervoor de richtlijnen en een handleiding met kwaliteitscriteria. Men denkt er aan om een eigen kwaliteitskeurmerk voor syllabi te voorzien. De commissie meent dat een dergelijk keurmerk ook kan worden toegepast voor het materiaal dat digitaal ter beschikking wordt gesteld.

De commissie stelt vast dat de procedures voor toetsing duidelijk zijn beschreven en degelijk worden gecommuniceerd. Zij merkt dat men vooral inziets- en vaardigheidstoetsen gebruikt en er nog een minderheid van de toetsen is die eenzijdig gericht zijn op reproductie. Zij is positief over de leidraad die men hanteert bij het toekennen van cijfers. De commissie is ook positief over de gedragsindicatoren die bij de stagebeoordeling worden gebruikt en raadt aan dit ook te doen bij de beoordeling van andere opleidingsonderdelen. Voor de beoordeling is een heldere puntenverdeling uitgewerkt (60% schriftelijke deel en 40% van de score voor de mondelinge verdediging). Deze beoordeling gebeurt door interne en externe beoordelaars. De commissie is positief over het beoordelingsschema dat ter zake werd uitgewerkt. Zij stelt vast dat algemene kwaliteit van de toetsing de nodige aandacht krijgt en verder wordt gestimuleerd (bijvoorbeeld via inschakeling van het digitale toetsplatform QMP - Questionmark Perception).

Inzet van personeel

De commissie stelt vast dat quasi alle leden van het onderwijzend personeel beschikken over recente ervaring in het werkveld. Hierdoor kunnen zij hun lessen opwaarderen met voorbeelden en opdrachten uit de praktijk. Studenten en alumni waarderen dit sterk. Ook via de stage, het project, het betrekken van gastsprekers en het organiseren van een werkveldcommissie blijven de lectoren op de hoogte van de beroepspraktijk. Van de lectoren wordt verwacht dat zij één keer per vijf jaar deelnemen aan een internationaal congres. De commissie waardeert ook de verschillende onderzoeksinitiatieven en de talrijke MDV-projecten die bijdragen aan de professionele ervaring van de lectoren.

De opleiding heeft 64 medewerkers samen goed voor 28,59 FTE (meer dan 80% werkt deeltijds). De verhouding lectoren/praktijklectoren is 63% - 37%. De commissie stelt vast dat ongeveer 53% van de medewerkers maximaal vijf jaren actief zijn binnen de opleiding, hetgeen zorgt voor een sterke dynamiek en een grote inbreng van ervaring. Het personeelsbestand loopt achter op de groei van het studentenaantal. Dit resulteert in een student/lector-ratio van 1/24,60. Lectoren en leidinggevendenden bevestigden dat de werkbelasting de afgelopen jaren is toegenomen. De commissie stelt vast dat de opleiding de beperkte omvang van de staf behoorlijk opvangt. Ze is wel van oordeel dat de grens is bereikt en vraagt dringende en nadrukkelijke aandacht voor de hoge student/lector-ratio.

De commissie heeft vastgesteld dat de opleiding beschikt over een enthousiaste en deskundige ploeg medewerkers die een hecht team vormen. Het personeelsbeleid heeft aandacht voor werving en selectie; introductie en begeleiding van nieuwe medewerkers; plannings- en functioneringsgesprekken; benoemingsbeleid en vormingsbeleid maar de commissie oordeelt dat het te weinig kwaliteitsgericht is. Ze betreurt dat ondanks de recente inspanningen van de projectgroep HR het personeelsbeleid nog te veel automatismen

Pagina 5 van 9 bevat. De commissie nam kennis van de departementale aanwervingsprocedure en stelt vast dat men voorrang geeft aan professionele bachelors die daarnaast nog een masterdiploma hebben behaald wat garanties geeft voor zowel de praktische als de wetenschappelijk-theoretische basis. Er is ook aandacht voor didactische, organisatorische, tactische en ondersteunende competenties. De commissie heeft vastgesteld dat er in het team een goede mix van niveau en van kennisgebieden aanwezig is.

Voorzieningen

De opleiding Sociaal werk is gevestigd op campus Zuid. Het gebouw is transparant en straalt volgens de commissie een open sfeer uit. Sinds 2010 heeft men een de campus uitgebreid met een gehuurd gebouw. De commissie is van mening dat de campus adequaat is uitgerust voor het onderwijs. De studenten en het personeel zijn over het algemeen tevreden over de voorzieningen. De commissie vernam wel dat er een probleem is qua klimaatregeling. Dit werd al bij de vorige visitatie opgemerkt. Zij vraagt dan ook om bijkomende acties met betrekking tot de klimaatregeling. Tijdens een rondgang stelt de commissie vast dat de bibliotheekcollectie voldoet maar dat het aantal buitenlandse werken beperkt is.

De commissie stelt vast dat potentiële en nieuwe studenten via diverse kanalen degelijk worden geïnformeerd. Zij meent er een goede studiegerelateerde studentenondersteuning, een degelijke ombudswerking en een doelgroepenbeleid aanwezig is en constateert dat de psychosociale studentenbegeleiding de bevoegdheid is van vzw Stuvo-KdG. De commissie apprecieert dat de leertrajectbegeleiding op opleidingsniveau geïntegreerd is in het programma en is heel positief over de snelle evaluatie en de begeleiding bij het zoeken naar een andere studierichting als dat nodig is. De commissie vernam dat studenten met een flexibel leertraject en studenten die in het buitenland willen studeren degelijk worden begeleid.

Interne kwaliteitszorg

De commissie is positief over het gebruik van de BSC (Balanced Scorecard). Ze stelt wel vast dat er nog geen meetbare indicatoren zijn en adviseert de invoering ervan. Lectoren zien de BSC als een gunstige evolutie zonder extra administratieve belasting. De commissie heeft het kwaliteitsverslag en de kwaliteitsplanning ingezien en oordeelt dat deze voldoende garanties biedt voor het verwezenlijken van de strategische kwaliteitsdoelstellingen maar dat kengetallen en streefcijfers veelal ontbreken. Er is een metingenbeleid dat gericht is op eenvoudige bevragingen en snelle verwerking zodat de resultaten tijdig kunnen worden teruggekoppeld. De commissie is positief over de permanente reflectie op het eigen handelen van de lectoren.

De commissie stelt vast dat de bevragingen voldoende aanleiding geven tot concrete verbeterprojecten. Concrete resultaten van dergelijke trajecten zijn onder andere: de aanstelling van departementale onderwijsdeskundige; optimalisatie van de communicatie met betrekking tot uur- en examenroosters; screening en remediëring voor schrijfvaardigheden en aanpassing stageperiode. De commissie stelt vast dat er op diverse vlakken acties zijn ondernomen maar dat heel wat opmerkingen die bij de visitatie in 2004 werden gemaakt op vlak van gebouwen, personeelsbeleid en internationalisering ongewijzigd blijven. Zij vraagt om de aanbevelingen van de vorige visitatie op te volgen.

Gezien een te lage deelname aan de departementale studentenraad werd gekozen voor een vernieuwde aanpak. Er zijn jaarraden geïnstalleerd en de departementale

Pagina 6 van 9 studentenraad is samengesteld uit een vertegenwoordiger vanuit elke jaarraad. Het personeel wordt betrokken bij de kwaliteitszorg via departementale werkgroepen. Een kerngroep van alumni kwam regelmatig samen om de alumniwerking verder te operationaliseren en het werkveld wordt regelmatig informeel en formeel bevroegd. De commissie meent dat er voldoende communicatiekanalen worden gebruikt om alle stakeholders te betrekken in de kwaliteitszorg. Zij merkt wel op dat er regelmatig aanpassingen zijn van de vormen om stakeholders te betrekken en vraagt om de resultaten van deze aanpassingen nauw op te volgen.

Resultaten

De laatstejaarstudenten beoordeelden in een tevredenheidsbevraging omtrent het programma alle onderwerpen vrij tot ruim positief. Uit de bevraging van afgestudeerden bleek dat: ongeveer 97% meent dat de opleiding hen een voldoende tot stevige vertrekbasis bood voor de arbeidsmarkt; dat bijna 18% een bijkomende opleiding heeft gevolgd; circa 79% werk vond de zes maanden na afstuderen en de meerderheid tercht komt in het sociaal werk. De commissie heeft een aantal eindwerken gelezen en vindt deze op niveau van een bacheloropleiding. De eindwerken zijn volgens haar wel overwegend beschrijvend. Ze meent dat de onderzoekswaarde van de scriptie kan versterkt worden. Op vlak van internationalisering stelt de commissie vast dat het aantal uitgaande studenten de laatste vijf jaar toeneemt.

Uit onderzoek blijkt dat de verworven studiepunten voor het volledige eerste modeldeeltraject ongeveer 30% bedragen. Bij de studenten die starten met 60 studiepunten verwerft ongeveer 95% minstens 75% van de opgenomen studiepunten. Bij de studenten die starten met 120 verwerft 91% tot 95% minstens 75% van de opgenomen studiepunten. De commissie stelt vast dat de doorlooptijd de laatste jaren stijgt (64% tot 86% studeert af na 3 jaar) en vindt meer gericht onderzoek naar de oorzaken aangewezen. Het departement organiseert sinds enkele jaren exitgesprekken. Hieruit bleek dat het merendeel van de uitschrijvers een TSO-vooropleiding had en dat studenten hun studies veelal stoppen op basis van studiegebonden motieven. De commissie stelt vast dat de opleiding de eisen van de opleiding vrij hoog wil houden wat de kwaliteit van de opleiding ten goede komt.

Conclusie

De NVAO is in het licht van het vorenstaande tot de slotsom gekomen dat het eindoordeel van de commissie deugdelijk is gemotiveerd. De NVAO kan zich dan ook aansluiten bij de bevindingen en overwegingen voor alle facetten en onderwerpen, zoals verwoord in het visitatierapport. De eindconclusie uit het visitatierapport wordt gevolgd.

De tabel geeft per onderwerp en per facet het oordeel van de visitatiecommissie weer.

ONDERWERP	OOORDEEL	FACET	OOORDEEL
1 Doelstellingen opleiding	V	1.1 niveau en oriëntatie	G
		1.2 domeinspecifieke eisen	V
2 Programma	V	2.1 eisen gerichtheid	G
		2.2 relatie doelstellingen - programma	G
		2.3 samenhang programma	G
		2.4 studielast	V
		2.5 toelatingsvoorwaarden	G
		2.6 studieomvang	OK
		2.7 afstemming vormgeving - inhoud	G
		2.8 beoordeling en toetsing	G
		2.9 masterproef	NVT
3 Inzet van personeel	V	3.1 eisen gerichtheid	G
		3.2 kwantiteit	V
		3.3 kwaliteit	G
4 Voorzieningen	V	4.1 materiële voorzieningen	G
		4.2 studiebegeleiding	G
5 Interne kwaliteitszorg	V	5.1 evaluatie resultaten	V
		5.2 maatregelen tot verbetering	V
		5.3 betrokkenheid	V
6 Resultaten	V	6.1 gerealiseerd niveau	G
		6.2 onderwijsrendement	V

Eindoordeel: positief

De onderstaande tabel geeft per onderwerp het globaal oordeel van de NVAO weer.

ONDERWERP	OORDEEL
1 Doelstellingen	V
2 Programma	V
3 Inzet personeel	V
4 Voorzieningen	V
5 Interne kwaliteitszorg	V
6 Resultaten	V

Eindoordeel: positief

5. Besluit¹

betreffende de accreditatie van de Bachelor in het sociaal werk (professioneel gerichte bachelor) van de Karel de Grote-Hogeschool - Katholieke Hogeschool Antwerpen

De NVAO,
Na beraadslaging,
Besluit :

Met toepassing van het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen, wordt het accreditatierapport en –besluit met positief eindoordeel voor de opleiding Bachelor in het sociaal werk (professioneel gerichte bachelor) van de Karel de Grote-Hogeschool - Katholieke Hogeschool Antwerpen goedgekeurd en wordt de opleiding geaccrediteerd. Het betreft een opleiding met de volgende afstudeerrichtingen die te Antwerpen wordt georganiseerd: Maatschappelijk Werk, Personeelswerk, Sociaal-Cultureel Werk, Kunst- en cultuurbemiddeling, Maatschappelijke advisering / sociaal-juridische dienstverlening.

De in het eerste lid bedoelde accreditatie geldt vanaf de aanvang van het academiejaar 2013-2014 tot en met het einde van het academiejaar 2020-2021.

Den Haag, 11 juni 2013

Voor de NVAO,

Ann Demeulemeester
(vicevoorzitter)

¹ Het ontwerp van toetsingsrapport en –besluit werd aan de instelling bezorgd voor eventuele opmerkingen en bezwaren. De instelling heeft geen opmerkingen en/of bezwaren geformuleerd op het ontwerp van toetsingsrapport – en besluit

– naam instelling	Karel de Grote-Hogeschool - Katholieke Hogeschool Antwerpen
– adres instelling:	Brusselstraat 45 B-2018 Antwerpen BELGIË
– aard instelling	ambtshalve geregistreerd
– graad, kwalificatie, specificatie	Bachelor in het sociaal werk
– niveau en oriëntatie	professioneel gerichte bachelor
– studieomvang	180 studiepunten
– opleidingsvarianten	
– afstudeerrichtingen:	Maatschappelijk Werk, Personeelswerk, Sociaal-Cultureel Werk, Kunst- en cultuurbemiddeling, Maatschappelijke advisering / sociaal-juridische dienstverlening
– vestiging opleiding	Antwerpen
– onderwijstaal	Nederlands
– studiegebied	Sociaal-agogisch werk
– bijkomende titel	Maatschappelijk werker